

בש"פ 2397/14 - עיז אלעתאיקה, סלמאן אלעתאיקה, עבדאלכרים אלעתאיקה, אחמד אלעתאיקה, מחמוד אלעתאיקה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2397/14
בש"פ 2458/14

לפני:
העוררים בבש"פ 2397/14:
כבוד השופט צ' זילברטל
1. עיז אלעתאיקה
2. סלמאן אלעתאיקה

העוררים בבש"פ 2458/14:
1. עבדאלכרים אלעתאיקה
2. אחמד אלעתאיקה
3. מחמוד אלעתאיקה

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערים על החלטת בית המשפט המחוזי באר שבע מיום
24.03.2014 בתיק מ"ת 29130-03-14 שניתנה על-
ידי כב' השופט י' עדן

ח' בניסן התשע"ד (08.04.14)

תאריך הישיבה:

בשם העוררים בבש"פ 2397/14: עו"ד א' סלמי
בשם העוררים בבש"פ 2458/14: עו"ד ס' אבו עאבד
בשם המשיבה: עו"ד נ' חנאווי

החלטה

עניינה של החלטה זו בשני עררים לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), המופנים כלפי החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 24.3.2014 בתיק מ"ת 29130-03-14 (כב' השופט י' עדן), בגדרה הורה על מעצר העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם בת"פ 29155-03-14.

כתב האישום

1. ביום 16.3.2014 הוגש כתב אישום נגד שישה נאשמים בני משפחת עתאיקה המתגוררים ברהט (להלן: הנאשמים). הנאשם 1 (להלן: עבדאלכרים), הנאשם 3 (להלן: אחמד) והנאשם 5 (להלן: מחמד) הם העוררים בבש"פ 2458/14. הנאשם 4 (להלן: עיז) והנאשם 6 (להלן: סלמאן) הם העוררים בבש"פ 2397/14. הנאשם 2 באותו כתב אישום אינו עורר בפניי, ועררו נדון בנפרד בבש"פ 2213/14 אלעתאיקה נ' מדינת ישראל (31.3.2014), (להלן: בש"פ 2213/14), אליו אתייחס בהמשך.

על-פי המתואר בכתב האישום, הסתכסכו הנאשמים עם משפחת דבסאן שקיבלה מספר מגרשים מהרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב, במתחם שלטענת משפחת עתאיקה שייך לה. ביום 4.3.2014 איים עבדאלכרים על שלושה מבני משפחת דבסאן באומרו: "אתם לא תגורו פה. אתם רוצים בלגאן אני אראה לכם מה זה ... הזהרנו אתכם לא להתקרב לשטח. אם אתם ממשיכים לבנות אני אהרוס ואעשה לכם רעש". בהמשך לדברים אלה קשרו ששת הנאשמים קשר עם אחרים מבני משפחת עתאיקה במטרה לתקוף את בני משפחת דבסאן.

במועד שאינו ידוע למאשימה, הגיעו הנאשמים יחד עם אחרים מבני משפחת עתאיקה (להלן: הנאשמים ואחרים) למגרש בו שהו בני משפחת דבסאן, כאשר עבדאלכרים, סלמאן, מחמד ואדם נוסף מבני משפחתם בשם סולימאן (שאינו נאשם בכתב אישום זה ונראה שטרם אותר) החזיקו באקדחים, ומחמד וסלמאן החזיקו גם באלות. עבדאלכרים הורה לנאשמים ולאחרים לשרוף את הגדר שהקיפה את המתחם בו שהו בני משפחת דבסאן, ובמקביל, עבדאלכרים, מחמד וסלמאן ירו באוויר ולעבר אוהל בו ישבו בני המשפחה היריבה. הנאשמים והאחרים החלו לתקוף את בני משפחת דבסאן במקלות ובאבנים, כאשר במהלך התקיפה התגוננו הנתקפים גם הם על-ידי שימוש במקלות ובאבנים. כחלק ממעשים אלה היכה סלמאן את ר.ד ממשפחת דבסאן בכל חלקי גופו באמצעות מקל, אחמד השליך אבן לעבר אדם אחר ממשפחת דבסאן ופגע בעינו, ומחמד, יחד עם אחר מבני משפחתו, תקף בן משפחה נוסף באמצעות מקלות. בשלב מסוים במהלך התקיפה, ירה סולימאן בר.ד ממשפחת דבסאן ופגע בחזהו. בעקבות אירועים

אלו, ר.ד, ואחרים ממשפחת דבסאן אושפזו בבית חולים וסבלו מפגיעות שונות.

בשל המעשים המתוארים, הואשמו העוררים בעבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק, עבירות בנשק (נשיאה והובלה) לפי סעיף 144(ב) רישא וסיפא לחוק, ניסיון להצתה לפי סעיף 448(א) רישא לחוק בצירוף סעיף 25 לחוק, פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 בצירוף סעיף 335(א)(1) וסעיף 335(א)(2) לחוק, תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיף 380 לחוק בנסיבות סעיף 382(א) לחוק. בנוסף הואשם עבדאלכרים בלבד בעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק.

החלטת בית משפט קמא

2. עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצר העוררים עד לתום ההליכים. בבקשה נטען כי בשל סוג העבירות שבוצעו, החשש מפגיעה במתלוננים והאפשרות שהעוררים ישבשו הליכי משפט, קמה עילה לעוצרם עד לתום ההליכים. המשיבה טענה כי מהעוררים נשקפת מסוכנות רבה שלא ניתנת לאיון באמצעות חלופת מעצר. נטען כי מסוכנות זו מוסקת מהאלימות המאורגנת שהפעילו העוררים והזמינות שהייתה להם לנשק חם וקר. המשיבה הציגה מספר ראיות להוכחת אשמתם של העוררים, וביניהן, הודעות של מספר מתלוננים, תעודות רפואיות ותרמילי אקדח שנמצאו במקום.

העוררים טענו להעדר ראיות לכאורה. נטען כי האירוע התרחש בשעת לילה ועל-כן טעו המתלוננים בזיהוי הפוגעים בהם, ומכל מקום אין לסמוך על זיהוי העוררים בידי עדי התביעה, הן נוכח מצב התאורה במקום והן נוכח קשיים ניכרים לייחס מהימנות לחלק מהמתלוננים. עוד נטען כי העוררים הופלו לרעה לעומת אחרים מבני משפחתם ומקרב בני משפחת דבסאן שלא הוגשו כתבי אישום כנגדם. העוררים הוסיפו כי המתלוננים תיאמו ביניהם עדויות וכי המשיבה "עצמה את עיניה" בנוגע לכך. לבסוף טענו העוררים כי כתב האישום נוסח ללא בחינה מדוקדקת של הראיות כלפי כל עורר בנפרד, כך שהעוררים הואשמו כולם באותן עבירות ללא הבחנה.

3. ביום 24.3.2014 קיבל בית משפט קמא את הבקשה והורה על מעצרם של ששת הנאשמים, וביניהם חמשת העוררים, עד לתום ההליכים. בית המשפט קבע כי טענות בדבר "עצימת עיניים" של המשיבה וטענות ביחס לאפליית העוררים רלוונטיות להליך העיקרי ועל-כן אין מקום לדון בהן בבקשה למעצר עד תום ההליכים.

בית המשפט הוסיף וקבע כי אמנם חלק מהמעשים המתוארים בכתב האישום בוצעו רק על-ידי עוררים ספציפיים, ולא על-ידי כלל העוררים, אך מדובר בביצוע בצוותא של סדרת תקיפות אלימות והתמונה הכללית המצטיירת היא של התארגנות וקשירת קשר, ועל-כן לכל עורר ניתן לייחס אחריות למעשי כל העוררים האחרים. באשר לראיות כנגד העוררים, קבע בית המשפט כי טעות של מתלונן זה או אחר בזיהוי אינה מביאה להחלשה או לכרסום בראיות הקיימות בידי המשיבה. בית המשפט קבע כי גם טענות האליבי של העוררים אינן מחלישות את הראיות הקיימות כנגדם. אחר דברים אלה, פירט בית המשפט את הראיות לכאורה הקיימות כלפי כל אחד מהעוררים.

4. ביחס לעבדאלכרים, ציין בית המשפט כי מספר מתלוננים המכירים אותו באופן אישי, ואשר ראו אותו בעצמם, העידו על חלקו במעשים. בית המשפט הוסיף כי מדובר בעדות ראייה מטווח קצר ואף שהמעשים בוצעו בשעת לילה, הודלקו אורות של כלי רכב שאפשרו את זיהויו של העורר.

ביחס לאחמד, ציין בית המשפט כי אדם המכיר אותו באופן אישי זיהה אותו זורק עליו אבן ממרחק של 4-5 מטרים במהלך התרחשות האירוע.

ביחס למחמד, הציג בית המשפט שלוש הודעות שונות של מתלוננים אשר טענו כי זיהו אותו מבצע את המיזחס לו. חלק מהודעות אלה התייחסו בפירוש לכך שמחמד נקט באלימות, החזיק באקדח ואף ירה בו.

ביחס לעיז, הציג בית המשפט הודעה של אדם המכיר את עיז אשר טען כי ראה אותו זורק אבנים במהלך האירוע, ועדות שמיעה של אדם אחר ששמע את אחד התוקפים קורא "תן מכות עז תרביץ".

ביחס לסלמאן, הוצגו מספר הודעות לפיהן סלמאן השתתף כתוקף באירוע, נשא אקדח ואף ירה באמצעותו באוויר. לחלק מהמתלוננים נגד סלמאן הכרות מוקדמת עמו ועל-כן יכלו לזהותו בחושך על סמך קולו ומבנה גופו, בנוסף לראייתו.

5. בית המשפט סקר פסיקה המתייחסת לביצוע עבירות בצוותא וקבע כי כל העוררים נטלו חלק באירוע האלים, במשותף ולאחר תכנון, והוסיף כי:

"במצב דברים זה בו קיימות ראיות לכאורה לגבי ביצוע האמור לעיל ע"י כל אחד מהמשיבים, כאשר כולם באים כגוף אחד יחד עם רבים אחרים ומבצעים את המעשים האלימים המתוארים לעיל, מובן כי אין כל מקום להפרדה לה טוענים ב"כ המשיבים, ומדובר בביצוע של כולם, בצוותא חדא ביניהם וביחד עם אחרים, של כל העבירות ...".

ביחס לעילות המעצר, קבע בית המשפט כי קמה עילת מעצר שעניינה מסוכנות, מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), וזאת בשל האלימות החמורה והמתוכננת בה השתמשו העוררים. כמו כן קבע בית המשפט כי קמה עילת מעצר סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים, שכן העבירה בוצעה תוך שימוש בנשק קר וחם. בית המשפט הוסיף כי בנסיבות החמורות של המעשים המתוארים, קיים ספק רב אם יש בנמצא חלופת מעצר שבכוחה לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העוררים, וזאת על אף שהעוררים כולם נעדרו עבר פלילי, ועל-כן קבע בית המשפט כי: "לאחר ששקלתי את החומרה הרבה של העבירות לכאורה אשר בוצעו ע"י המשיבים, את עוצמת המסוכנות וגם את העובדה כי המשיבים נעדרו עבר פלילי, באתי למסקנה כי יש להורות, כעת, על מעצרים של המשיבים עד תום ההליכים, וכי אין כל מקום לבחון חלופת מעצר או להורות על קבלת תסקיר מעצר ביחס למי מהמשיבים".

א. העוררים בבש"פ 2397/14

6. עו"ד סלמי, בא-כוחם של עיז וסלמאן, העוררים בבש"פ 2397/14, טוען כנגד הקביעה בדבר קיומן של ראיות לכאורה וכנגד ההחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים בלי שנבדקה אפשרות לחלופת מעצר על-ידי שירות המבחן.

העוררים טוענים כי למצער חל כרסום בראיות המשיבה בנוגע לזיהויים כמבצעי העבירות. לטענתם, בית המשפט לא נתן משקל מספק לתנאי החושך ששררו בעת האירוע, תנאים אשר הקשו על מוסרי העדויות לזהות את תוקפיהם. עוד נטען כי העדויות עליהן הסתמך בית משפט קמא הן עדויות כבושות, לא אמינות ולא עקביות.

בעניינו של עיז נטען כי העד שזיהה אותו זורק אבנים, העיד על כך רק בעדותו השנייה, בעוד שכאשר נחקר לראשונה בבית החולים כלל לא הזכיר את עיז כמי שלקח חלק במעשים. כמו כן נטען כי העד שמע שהתוקפים קוראים בשמו של עיז, "נזכר" בכך רק בהודעה מאוחרת יחסית ובנוסף מדובר בעד שנחקר תחת אזהרה ביחס לחשד שמסר ידיעה כוזבת ועל-כן העד האמור אינו אמיין. לפיכך, לטענת העוררים, יש לתת משקל נמוך במיוחד לשתי עדויות אלה. עוד נטען כי בית משפט קמא היה צריך להתייחס לטענות הבאות: שמו של עיז לא עלה במהלך חקירתם של שישה אחרים מבני משפחת דבסאן, עיז נעדר עבר פלילי, אין ראיות פוזיטיביות הקושרות אותו למעשים המיוחסים לו והוא הציג טענת אליבי שלא נבדקה. נוכח דברים אלה נטען כי אין ראיות לכאורה כנגד עיז ויש לשחררו ממעצר, או לחלופין יש מקום לקבוע כי חל כרסום בראיות המשיבה שמצדיק לכל הפחות שקילת האפשרות לשחררו לחלופת מעצר ומתן הוראה על הכנת תסקיר מטעם שירות המבחן.

בעניינו של סלמאן, הסכים בא-כוחו עם קיומן של ראיות לכאורה, אולם לטענתו חל כרסום משמעותי בעוצמת הראיות. נטען כי העדויות כנגדו אינן אמינות, כאשר העוררים מציינים שחלק מהעדים נחקרו תחת אזהרה בחשד לשיבוש מהלכי חקירה לאחר שנתגלה שניסו לתאם ביניהם עדויות ולאחר שמסרו עדויות שהתבררו כשקריות. כמו כן מצוין כי קיימות סתירות בין העדויות השונות כנגד סלמאן וכי חלקן עדויות כבושות. עוד צוין כי עדים אחרים באירוע כלל לא זיהו את סלמאן. לבסוף נטען כי האליבי שמסר סלמאן נבדק ואומת, אך בית משפט קמא התעלם מכך.

עוד טענו העוררים כי לא הוכח שהם תכננו יחד את מעשי האלימות ועל-כן לא ניתן לייחס לכל אחד מהם את מעשי האחרים. טענה נוספת שהעלו העוררים היא כי בית משפט קמא שגה בכך שלא שקל חלופת מעצר בעניינם. נטען כי על אף קיומה של עילת מעצר מכוח המסוכנות הנשקפת מהעוררים, על בית המשפט לבחון האם יש אפשרות לאיון המסוכנות באמצעות חלופה הולמת. בעניין זה צוין בא-כוחם של העוררים מקרים בהם הורה בית המשפט על בחינת חלופת מעצר בעניינם של נאשמים שהאשמו בעבירות חמורות מאלה שבהן הואשמו העוררים, דוגמת עבירת הרצח.

לפיכך טוענים העוררים כי אין ראיות לכאורה לכך שעזי ביצע את המיוחס לו ועל-כן יש לשחררו ממעצר, או לכל הפחות להורות על עריכת תסקיר שיבחן האם קיימת חלופת מעצר הולמת עבורו. באשר לסלמאן, מבקשים העוררים כי

יקבע שקיים כרסום משמעותי בעוצמת הראיות כנגדו וכי יש מקום לערוך תסקיר שיבחן האם קיימת חלופת מעצר הולמת עבורו.

ב. העוררים בבש"פ 2458/14

7. עו"ד אבו עאבד, בא-כוחם של עבדאלכרים, אחמד ומחמד, העוררים בבש"פ 2458/14, טען כנגד קיומן של ראיות לכאורה וכנגד ההחלטה על מעצרם עד לתום ההליכים בלי שנבדקה אפשרות לחלופת מעצר על-ידי שירות המבחן.

נטען כי העדויות, המשמשות כראיות היחידות כנגד העוררים, בעלות משקל מוגבל נוכח הקושי לזהות את העוררים בחשכה ששררה במהלך אירוע התקיפה. כמו כן ציינו העוררים את הסתירות בין העדויות השונות. העוררים מוסיפים כי לא קיימות ראיות אובייקטיביות כנגדם, דוגמת טביעות אצבעות או ראיות DNA, על אף שהאזור בו התרחשו האירועים נדגם ונבדק. כמו כן טוענים העוררים כי ראיות הקושרות אותם למעשים על סמך זיהוי קולי אינן קבילות. עוד נטען כי ניתן להורות על מעצר עד לתום ההליכים רק לאחר שנבדקו חלופות מעצר ונקבע שהן לא יכולות להשיג את מטרות המעצר, אולם בעניינם של העוררים בית משפט קמא כלל לא בחן חלופות. העוררים מצינים כי מתקיימים מגעים בין משפחת העוררים למשפחת המתלוננים להשגת "הסכם סולחה", העשוי לאיין את המסוכנות הנשקפת למשפחת המתלוננים, ועל-כן יש מקום לבחון חלופת מעצר. לבסוף מזכירים העוררים את גילם הצעיר ואת העובדה שהם נעדרי עבר פלילי כטיעונים נוספים לזכותם.

טענות המשיבה

8. בדיון שנערך ביום 8.4.2014 טענה המשיבה, על-ידי באת-כוחה עו"ד חנאווי, כי אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא. נטען כי קיימת תשתית ראיתית לכאורית לכך שהעוררים ביצעו את המיוחס להם. המשיבה ציינה כי ראיות אלה כוללות מספר הודעות שמסרו המתלוננים בפרשה והוסיפה כי גורמי החקירה אף ערכו עימותים בין המתלוננים לבין העוררים. להבהרת התמונה הראיתית, הציגה באת-כוח המשיבה טבלה מאירת עיניים שהוכנה על-ידה, ובה פירוט הראיות הקיימות ביחס לכל אחד מהעוררים. עוד נטען כי על אף שתקיפת המתלוננים אירעה בשעת לילה, המתלוננים הצליחו לזהות את העוררים בזכות היכרות מוקדמת ובעזרת אורות כלי רכב שדלקו במהלך האירוע. המשיבה התייחסה לחקירת חלק מהמתלוננים תחת אזהרה בשל שינוי גרסאות, וציינה כי חקירות אלה נעשו ביחס לעדויות המתלוננים באשר לזהות האדם שירה בר.ד ממשפחת דבסאן, היינו סולימאן, ולא ביחס לעדויות הקשורות לעוררים. באשר לבחינת האפשרות לשחרור העוררים לחלופת מעצר, הפנתה המשיבה להחלטה בבש"פ 2213/14, אשר נתנה תוקף להסכמה אליה הגיעו הצדדים באותו הליך, וציינה כי כפי שהוסכם באותו מקרה, אם תושג סולחה בין המשפחות היריבות, תסכים המשיבה לכך שיבחנו חלופות מעצר באמצעות שירות המבחן.

הכרעה

9. על-פי סעיף 21(ב) לחוק המעצרים, בית המשפט לא יורה על מעצר נאשם עד לתום ההליכים, אלא אם נוכח כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו. הלכה היא כי במסגרת בחינת קיומן של ראיות לכאורה, יבחן בית המשפט את פוטנציאל ההרשעה הטמון בראיות התביעה ויקבע האם יש סיכוי סביר שהן יובילו להרשעת הנאשם בסופו של ההליך. בשלב זה בית המשפט לא יידרש לשאלות הקשורות למהימנות עדים ולסתירות העולות מהודעות עדים, אלא יתרשם רק מהפוטנציאל הגלום בראיות (ראו: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2)133, 144 (1996); בש"פ 2099/10 אבו מעמר נ' מדינת ישראל (15.4.2010)).

במקרה דנא, עיון בחומר החקירה מלמד כי קיימות ראיות לכאורה נגד העוררים. כמפורט בהרחבה בהחלטת בית משפט קמא, קיימות מספר עדויות ראיה של המתלוננים בתיק הקושרות את העוררים לאירועים המתוארים בכתב האישום. המשיבה הציגה בצורה בהירה את הראיות הקיימות כנגד כל עורר בנפרד, וביניהן, הודעות המתלוננים ודברים שנאמרו במסגרת עימותים בין המתלוננים לבין העוררים. מעיון בראיות, נראה כי יש בהן עוצמה מספקת. כאמור, אף אם קיימות סתירות מסוימות בדבריהם של המתלוננים ואף אם משקל עדויותיהם עלול להיחלש בהמשך, כפי שטוענים העוררים, אין זה נכון לדון בטענות מסוג זה בהרחבה בשלב ההחלטה על מעצר, וראוי שטענות באשר למהימנות עדים יתבררו בהליך העיקרי. לפיכך, אני סבור כי יש פוטנציאל הרשעתי מספק בראיות כנגד העוררים ועל כן קיימת תשתית ראיתית לכאורית להוכחת אשמתם. נסיבות האירוע, ובהן הגעת קבוצה ממשפחת העוררים למקום בו שהו המתלוננים, בשעת ערב מאוחרת, כשחלק מחברי הקבוצה מצוידים בכלי נשק, חם או קר, מצביעה על תכנון קודם ולא נדרשת ראיה עצמאית לעניין אותו תכנון. מכאן שלכאורה גם ניתן לייחס לעוררים את כלל העבירות המפורטות בכתב האישום, על אף שלא כל אחד מהם החזיק בידו נשק וכד'.

10. יחד עם זאת, דעתי שונה באשר לקביעת בית משפט קמא כי "המסקנה מעצמת המסוכנות ומהחומרה של האירוע ותוצאותיו הינה, עוד בטרם בחינת החלופות, כי לא יהיה בחלופת מעצר כדי לאיין את המסוכנות". אכן, על פי הנטען בכתב האישום, נסיבות האירוע – בגדרו פעלו העוררים באלימות מאורגנת ומשותפת הכוללת שימוש בכלי נשק – חמורות ומעידות על המסוכנות הנשקפת מהעוררים. על-כן אני שותף למסקנתו של בית משפט קמא באשר להתקיימות עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים, בנוסף לעילת המעצר הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. עם זאת, סבורני כי בענייננו אין מקום לקביעה גורפת ונחרצת לפיה אין בנמצא כל חלופה העשויה לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעוררים. נפסק לא אחת כי גם במקרים בהם בוצעו עבירות חמורות המעידות על מסוכנות, יש לבחון האם ניתן להשיג את מטרות המעצר בדרכים חלופיות:

"לזו הדברים הוא, כי אין חומרת העבירה כשלעצמה מהווה עילת מעצר, אלא אינדיקציה למסוכנות הנשקלת בין שאר גורמים. במקרה דנא אין צורך להכביר מלים על כך, שהמדובר בחומרה יתרה, בפרשה המעוררת חלחלה, של מי שעל רקע של מה בכך באו ליטול חיי אדם. המסוכנות אינה צריכה רוב דברים. אך גם כאן חזקה מצוות המחוקק שבסעיף 21 ל-21#; (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996 לבדוק אם 'לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחרותו של הנאשם פחותה'" (בש"פ 10515/07 כראדי נ' מדינת ישראל, פס"ד (5) לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (13.12.2007)).

בעניינינו יפים דברים אלה, שנאמרו במקרה בו יוחסה לנאשם עבירה של ניסיון לרצח, אף מקל וחומר. אכן, יש ונסיבות מעשה העבירה המיוחס לנאשם, בצירוף נתוניו האישיים ובעיקר עברו הפלילי, מצביעות בעליל על כך ששום חלופת מעצר לא תסכון וניתן לשלול אפשרות זו קטגורית ללא בחינה פרטנית של חלופות מוצעות. המקרה דנא אינו נמנה על אותם מקרים. יש ליתן את הדעת לכך שכל העוררים נעדרי עבר פלילי ומנהלים אורח חיים נורמטיבי. בנוסף, הגם שהמעשים בהם מואשמים העוררים חמורים ופסולים, מדובר בסכסוך נקודתי המעיד בעיקר על מסוכנות ספציפית כלפי משפחת המתלוננים על רקע של מחלוקת בענייני קרקעות, ופחות על מסוכנות כללית או על אימוץ אורח חיים עברייני. בהקשר זה יש לציין כי באי-כוחם של העוררים טענו בדיון כי מתקיימת כעת "הודנא" בין שתי המשפחות ויש ניסיון להגיע ל"סולחה" שיכולה להפחית את המסוכנות הנשקפת מהעוררים. סבורני כי הסכם סולחה יכול להוות שיקול בעל משקל מסוים לשחרור העוררים לחלופת מעצר, אם כי, בהסתמך על דברי באי-כוחם של העוררים בדיון, נדמה כי עלול לחלוף עוד זמן מה עד שהסכם הסולחה בין המשפחות יושלם, אם בכלל, שכן נטען כי השגת הסולחה תלויה גם במציאת פתרון לסכסוך בעניין הקרקע, סוגיה שאינה פשוטה ככל הנראה.

11. המשיבה הזכירה בדיון את ההחלטה בבש"פ 2213/14 אשר מתייחסת לנאשם מספר 2 מתוך ששת הנאשמים בכתב האישום, היינו הנאשם היחיד מבין השישה שאינו עורר בהליך דנא. בהחלטה זו נקבע, על יסוד הסכמת הצדדים, כי אם שתי המשפחות יגיעו לסולחה, ניתן יהיה לראות בכך "שינוי נסיבות המצדיק שקילה של חלופת מעצר בהתייחס לעורר וזאת על בסיס תסקיר של שירות המבחן שיתקבל". על אף שהחלטה זו מתייחסת לנאשם באותה הפרשה בה נאשמים העוררים, היא התקבלה במסגרת ערר נפרד לרקע נתוניו של העורר שם. זאת ועוד, וזה העיקר, ההחלטה ניתנה על יסוד הסכמת הצדדים והערכת אותו עורר לגבי התכנות הסולחה ומועדה הצפוי. במקרה דנא, בהעדר הסכמה לעניין זה, סבורני כי יש מקום להתחיל בבחינת החלופות כבר בשלב זה, ופשיטא שאם בינתיים יתגבש הסכם סולחה, כפי שניתן לקוות, הדבר יהיה שיקול שישקל גם הוא, בצד יתר השיקולים, על ידי בית המשפט (לעניין משקלה של סולחה ראו, למשל: בש"פ 590/08 מדינת ישראל נ' מריסאת (21.1.2008)).

12. לסיכום, על אף שקיימות ראיות לכאורה כנגד העוררים וחרף המסוכנות הנשקפת מהמעשים הפסולים המיוחסים להם, סבורני כי יש מקום לבחון את האפשרות לשחררם, או לשחרר מי מהם, לחלופת מעצר. לפיכך, דין הערר להתקבל במובן זה שהדיון יוחזר לבית משפט קמא, אשר יבחן האם קיימת חלופת מעצר הולמת עבור העוררים אשר תאיין את המסוכנות הנשקפת מהם. יש להניח כי אם ישנה חלופה שכזו, היא תתקיים במקום מרוחק מאזור מגוריהם של המתלוננים, וכך תוכל להפחית מהסכנה הנשקפת להם מהעוררים. לצורך בחינה זו יורה בית משפט קמא על הכנת תסקירי מעצר בפרק זמן שיקבע על ידו וייקבע דיון בהקדם האפשרי. בשלב זה יישארו העוררים במעצר.

ניתנה היום, ט' בניסן התשע"ד (9.4.2014).

ש ו פ ט